

El clima del Berguedà, apte per a la vinya?

Com qualsevol cultiu, la vinya requereix d'unes determinades condicions climàtiques per a poder desenvolupar-se correctament. És un conreu que assoleix la seva màxima extensió a tota la conca mediterrània, sobretot al sud d'Europa, però també al nord d'Àfrica i fins a l'Orient Mitjà, d'on és originari. A grans trets, la vinya necessita un **clima temperat, amb estius calorosos i secs, hiverns poc rigorosos i una precipitació anual moderada o fins i tot escassa**. Ni més ni menys, són les característiques bàsiques del clima mediterrani, que no només trobem a la riba del mar que li dona nom, sinó a molts altres racons del planeta.

Aquestes zones de clima mediterrani lluny de la Mediterrània es troben situades entre els 30° i els 50° de latitud, a qualsevol dels dos hemisferis, i preferiblement a la façana occidental dels continents. Fonamentalment, són característiques que es compleixen en alguns racons d'Amèrica del Nord (Califòrnia), Amèrica del Sud (Xile o Argentina), a l'extrem meridional de Sud-Àfrica i al sud d' Austràlia. Es tracta d'indrets amb coneguda activitat vitivinícola, si bé no tan extensa com la que podem trobar a Espanya, França, Itàlia o als Països Catalans.

El clima del Berguedà és compatible amb les exigències de la vinya?

La pluja d'estiu

Una de les característiques del clima Mediterrani que més beneficia el cultiu de la vinya és que l'estiu és l'època de l'any menys plujosa. Ara bé, a la Catalunya interior el mínim pluviomètric estiuenc és substituït per un mínim hivernal, mentre que la pluja d'estiu depèn molt de la zona concreta. El clima

del Berguedà mostra un marcat mínim pluviomètric hivernal (de desembre a febrer només cau al voltant del 15% de la precipitació anual) mentre que l'estiu depèn molt de si ens trobem al Baix Berguedà o a l'Alt Berguedà. Si bé a la meitat sud de la comarca hi ha molts estius que presenten una marcada aridesa, de Berga en amunt l'estiu és quan plou més, tot i que amb grans diferències d'un any a l'altre. Les dades pluviomètriques de Berga dels últims 62 anys (1955-2016) indiquen que durant l'estiu climàtic (juny, juliol i agost) cauen de mitjana 259 mm, que signifiquen un 31% del total anual de 840 mm (91 mm al juny, 66 mm al juliol i 102 mm a l'agost).

La nuvolositat, la precipitació abundant i l'elevada humitat relativa que caracteritzen molts estius de l'Alt Berguedà, especialment a l'agost,

signifiquen un obstacle important per al cultiu de la vinya, endarrerint la maduració del fruit i afavorint la proliferació de fongs com el míldiu. D'altra banda, la pedra que acompanya algunes de les tempestes seria un altre risc important a tenir en compte. En canvi, els municipis del Baix Berguedà, amb estius més calorosos, més secs i més assolellats, serien clarament més favorables al desenvolupament de la vinya.

Massa fred?

Pel que fa a la temperatura, el fred hivernal sembla una limitació menys important, com a mínim fora de les àrees d'alta muntanya i dels fons de vall més freds de l'Alt Berguedà. De fet, al Baix Berguedà i fins i tot a molts sectors de mitja muntanya de la comarca no hi glaça de manera més freqüent o inten-

Les barraques de vinya, junt amb els marges de pedra seca, són un dels elements patrimonials més característics associats al conreu de la vinya.

sa que en altres indrets del país amb una important producció i reconeguda trajectòria (Pla de Bages o Costers del Segre), per no parlar de zones situades a l'interior de la península Ibèrica o més al nord del continent.

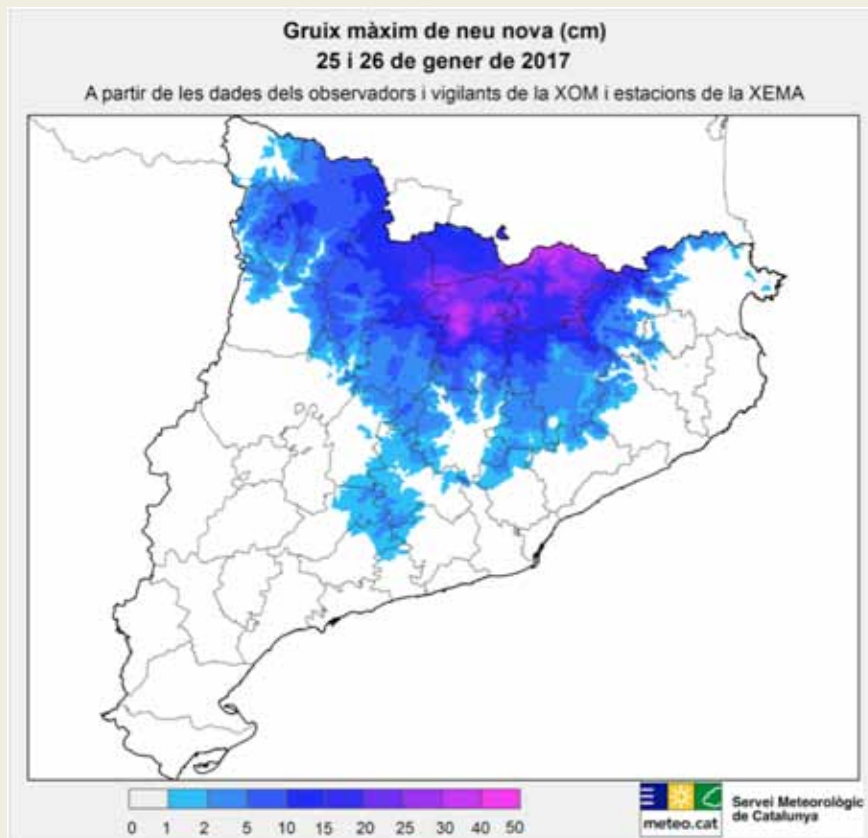
De mitjana, per sobre dels 2.000 metres hi glaça més de 150 dies cada any. A mesura que perdem altitud el nombre anual de dies de glaçada baixa ràpidament, fins que trobem un mínim a indrets relativament enlairats i situats entre els 700 i els 1.000 m d'altitud, aproximadament. Seria el cas de Berga (poc menys de 40 dies de glaçada) o la Quar (al voltant dels 60), on glaça menys dies i amb menor intensitat que a la conca de Tremp o al pla de Bages (70 dies). La inversió tèrmica, tan freqüent de matinada, provoca valors de temperatura mínima clarament més baixos al fons de la vall del Llobregat que no pas a les elevacions més immediates, de manera que localitats com Guardiola de Berguedà registren fins a 110 dies de glaçada anuals, amb possibilitat de temperatura àmpliament negativa ben avançada la primavera.

Per tant, a nivell tèrmic probablement caldria descartar els indrets situats a partir d'uns 1.500 m, però també els fons de vall més freds i les obagues. Així, els millors emplaçaments els trobaríem al Baix Berguedà i als sectors de transició amb l'Alt Berguedà, on la temperatura nocturna és més benigna. Ara bé, cal tenir en compte que els indrets més enlairats també són més sovint sacsejats per ventades que poden superar els 100 km/h, provocant possibles danys a la vinya.

Tendències de futur

Es preveu que l'actual augment de la temperatura pugui mantenir-se les pròximes dècades. Així, les característiques climàtiques del Baix Berguedà, prou favorables al cultiu de la vinya ja en el passat, podrien ser-ho encara més en un futur, com a mínim en comparació amb altres indrets del país on la temperatura podria esdevenir massa elevada. Pel que fa a la precipitació estival, malgrat una certa tendència a la disminució, no sembla que a curt termini haguem de passar a viure en un indret de clima mediterrani "clàssic", amb estius pràcticament sense pluja.

La nevada més important dels últims set anys

El dimecres 25 de gener d'enguany, les cotes més baixes de l'Alt Berguedà van viure la nevada més important dels últims 7 anys. No va ser una nevada extensa i continuada, sinó que a partir de migdia van caure els primers xàfecs de neu granulada i durant tota la tarda es van anar produint ruixats de neu inconnexos, tot i que puntualment intensos. La cota de neu va moure's al voltant dels 500 metres, de manera que la nevada va ser testimonial a les parts més baixes de la vall del Llobregat. Segons dades dels col·laboradors del Servei Meteorològic de Catalunya, els gruixos de neu van ser de 6 cm a Casserres, 14 cm a Berga, 17 cm a la Pobla de Lillet o 20 cm a Bagà, mentre que per sobre dels 1.000 metres d'altitud es van superar els 20 cm. Tal com es pot apreciar al mapa del gruix de neu elaborat pel Servei Meteorològic de Catalunya, va ser la zona de l'Alt Berguedà, juntament amb alguns sectors del Ripollès, la serra del Cadí i el massís del Port del Comte, on es va concentrar la nevada més abundant.

En el cas de Berga, els 14 cm mesurats al centre de la ciutat van superar clarament els 5 cm del 2 de febrer de 2012 i cal remuntar-nos fins a l'històric 8 de març de 2010 (40 cm) per trobar-ne una

de més important. Al llarg dels últims 25 anys hem viscut 6 nevades més abundants a la ciutat:

22 de gener de 1992	20 cm
1 de març de 1993	30 cm
14 de desembre de 2001	30 cm
26-28 de gener de 2006	30 cm
6 de gener de 2009	17 cm
8 de març de 2010	40 cm

Per tant, podem esperar nevades tant o més importants que la del 25 de gener de 2017 cada 4 anys, aproximadament.

Dos dies després, un nou episodi de precipitació va dur noves nevades a la comarca, tot i que amb una cota de neu que va anar pujant fins a situar-se en general entre els 1.200 i els 1.400 metres. De totes maneres, l'aire fred estancat a la vall del Llobregat va fer que puntualment la cota quedés més baixa, fins al punt que al llarg del 27 de gener va seguir caient neu o aigüaneu per sobre de només 800 m a poblacions com Bagà o la Pobla de Lillet. Entre els dos episodis, per sobre dels 1.500 metres es van acumular al voltant de 50 cm, deixant un dels paisatges més innivats dels últims anys a la muntanya mitjana.